

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «СЕРГІЙ АФАНАСЬЄВ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF SERGEY AFANASYEV v. UKRAINE)
(Заява № 48057/06)

Стислий виклад рішення від 15 листопада 2012 року

20 квітня 2005 року заявника було затримано за підозрою у вчиненні вбивства пані **ЛІ.**, та проведено допит за відсутності захисника, під час якого заявник надав зізнавальні показання. За твердженнями заявника працівники міліції застосовували до нього заходи фізичного впливу з метою отримання зізнавальних показань.

Того ж дня в присутності захисника було проведено ще один допит заявника, під час якого він підтвердив свої зізнавальні показання. За твердженнями заявника, його захисник з'явився під кінець допиту.

Цього ж дня заявник та його захисник взяли участь у відтворенні обставин злочину, під час якого заявник підтвердив свої зізнавальні показання.

21 квітня 2005 року заявнику було висунуто обвинувачення у вбивстві пані **ЛІ.**

25 червня 2005 року заявник знову був допитаний в присутності захисника, під час якого він підтвердив свої попередні зізнавальні показання.

26 липня 2005 року Євпаторійський міський суд Автономної Республіки Крим (далі - міський суд) визнав заявника винним у вчиненні вбивства та призначив йому покарання у вигляді позбавлення волі строком на десять років.

Заявник оскаржив це рішення, стверджуючи, серед іншого, що судом не було викликано та допитано свідка пана **В.** на чому наполягав заявник. Крім того, за твердженням заявника він повідомив суд апеляційної інстанції про своє бажання бути присутнім при розгляді його апеляційної скарги.

4 жовтня 2005 року апеляційний суд Автономної Республіки Крим (далі - апеляційний суд) відмовив у задоволенні скарги заявника. Розгляд справи відбувся за відсутності заявника та його захисника, але за участю прокурора.

Заявник оскаржив це рішення до Верховного Суду України.

25 липня 2006 року Верховний Суд України відмовив у задоволенні касаційної скарги заявника.

До Європейського суду з прав людини (далі — Європейський суд) заявник скаржився за статтею 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі - Конвенція) на те, що 20 квітня 2005 року він зазнав жорстокого поводження з боку працівників міліції, та що не було проведено ефективного розслідування щодо цього. Крім того, заявник скаржився, що він не мав доступу до захисника під час першого допиту 20 квітня 2005 року; що суди проігнорували його вимогу викликати за заслухати пана **В.** як свідка. За пунктом 1 статті 6 заявник скаржився, що суд засудив його на основі зізнавальних показань, отриманих в результаті жорстокого поводження щодо нього, а також, що його відсутність на засіданні апеляційного суду, порушила його право захищати себе особисто та принцип рівності сторін. Заявник також стверджував про інші порушення Конвенції.

Скаргу заявника за статтею 3 Конвенції Європейським судом було визнано неприйнятною у зв'язку з ненаданням заявником доказів жорстокого поводження з боку працівників міліції. Крім того, заявником не було подано до державних органів обґрунтованої скарги на жорстоке поводження, яка б була підставою для проведення ефективного розслідування у зв'язку з цим відповідно до вимог статті 3 Конвенції в її процесуальному аспекті.

Порушення пункту 1 та підпункту «с» пункту 3 статті 6 Конвенції Європейським судом було встановлено у зв'язку з тим, що під час перших двох допитів за відсутності захисника заявником були надані зізнавальні показання, які пізніше

були використані судами для його засудження, а в матеріалах не було жодних підтверджень того, що заявник самостійно відмовився від захисника.

У зв'язку з тим, що було встановлено відсутність пана В. в момент вчинення злочину, не проведення допиту пана В. у судовому засіданні не визнано Європейським судом несумісним з положеннями пункту 1 та підпункту «d» пункту 3 статті 6 Конвенції, відтак відповідна скарга визнана Європейським судом неприйнятною.

У зв'язку з тим, що скарга щодо жорстокого поводження була визнана Європейським судом неприйнятною, відповідно скарга заявника за пунктом 1 статті 6 Конвенції щодо його засудження на підставі зізнавальних показань, що були отримані в результаті жорстокого поводження також визнана Європейським судом неприйнятною, як явно необгрунтована. Щодо скарги про розгляд справи в апеляційному суді за відсутності заявника, Європейський суд спирається на надані Урядом матеріали національного провадження, відповідно до яких заявник не заявляв про забезпечення його присутності в апеляційному суді та не скаржився до суду касаційної інстанції на розгляд справи апеляційним судом за його відсутності, та відхилив її як неприйнятну на підставі не вичерпанням заявником національних засобів юридичного захисту.

Розглянувши справу, Європейський суд:

1. «Оголошує скаргу щодо відсутності доступу до захисника (пункт 1 та підпункт «с» пункту 3 статті 6 Конвенції) прийнятною, а решту скарг у заяві - неприйнятними.
2. *Постановляє*, що у цій справі було порушення пункту 1 та підпункту «с» пункту 3 статті 6 Конвенції.
3. *Постановляє*, що:
 - (a) упродовж трьох місяців від дня, коли це рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має сплатити заявнику наступні суми, що мають бути конвертовані в українські гривні за курсом на день здійснення платежу:
 - (i) 2 400 (дві тисячі чотириста) євро відшкодування моральної шкоди, разом з будь-якими податками, що можуть нараховуватись;
 - (ii) 700 (сімсот) євро компенсації судових та інших витрат, разом з будь-якими податками, що можуть нараховуватись, які мають бути сплачені на банківський рахунок захисника заявника пана М. Тарахкала;
 - (b) зі впливом зазначеного тримісячного строку і до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти.
4. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції».